

Δημοσιονομικός σαδισμός και η φάρσα της μείωσης του ελλείμματος

Τετάρτη, 18 Σεπτεμβρίου 2013 - 07:18

Του Χ. Ι. Πολυχρονίου

Η ανεργία στην Ελλάδα σκαρφάλωσε στο 27,9%, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία που δημοσιεύθηκαν από την Ελληνική Στατιστική Αρχή, η εθνική παραγωγή μειώθηκε κατά 5,6% σε ετήσια βάση για το πρώτο τρίμηνο του 2013, αλλά μόνο κατά 3,8% στο δεύτερο τρίμηνο (χάρη στον τουρισμό), η συνολική καταναλωτική δαπάνη και οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου μειώθηκαν κατά 6,3% και 11,8%, αντίστοιχα, κατά το δεύτερο τρίμηνο του έτους –και η χώρα οδεύει ολοταχώς προς ένα τρίτο πακέτο διάσωσης, όπως ωμά προέβλεψε ο Γερμανός υπουργός Οικονομικών Βόλφγκανγκ Σόιμπλε τον περασμένο μήνα.

Η ελληνική κυβέρνηση, όμως, δεν πτοείται από αυτή τη ζοφερή πραγματικότητα. Έτσι, το υπουργείο Οικονομικών επιμένει ότι η Ελλάδα βρίσκεται στο «σωστό δρόμο», προβάλλοντας ως απόδειξη τα στοιχεία του προϋπολογισμού της κεντρικής κυβέρνησης, τα οποία εμφανίζουν ένα πρωτογενές πλεόνασμα της τάξης των 2,6 δισ. ευρώ για την περίοδο Ιανουαρίου-Ιουλίου. Τι κι αν αυτά τα στοιχεία είναι το αποτέλεσμα ενός απίστευτου λογιστικού μαγειρέματος, που περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την προσθήκη εσόδων που ελήφθησαν από τα κέρδη που αποκόμισαν οι κεντρικές τράπεζες της ευρωζώνης από τα ελληνικά ομόλογα που είχαν υπό την κατοχή τους, την μη καταβολή προβλεπόμενων δαπανών για δημόσιες επενδύσεις και την μη καταβολή οφειλόμενων επιστροφών φόρου; Ως πιστός και υπάκουος δούλος της «τρίκας» που διοικεί την Ελλάδα τα τελευταία τριάντα χρόνια, η κυβέρνηση χρησιμοποιεί τις λίγες δεξιότητες που διαθέτει για να ολοκληρώσει ένα και μόνο έργο: τη μείωση του ελλείμματος του προϋπολογισμού με κάθε αναγκαίο μέσο. Εξάλλου, η τρικόκα πιστεύει ότι αυτός είναι ο πιο κρίσιμος παράγοντας για να μπορέσει η Ελλάδα να επιστρέψει στις διεθνείς πιστωτικές αγορές.

Η εμμονή με τη μείωση του ελλείμματος του προϋπολογισμού για χάρη της μείωσης του ελλείμματος παραλύει την ελληνική οικονομία για το απλό γεγονός ότι η εθνική οικονομία δεν είναι νοικοκυριό. Δυστυχώς, αυτή η μάλλον απλή ιδέα διαφεύγει από τους αξιωματούχους της ΕΕ, με την καγκελάρια της Γερμανίας και τον υπουργό Οικονομικών να είναι οι αρχιερείς της δημοσιονομικής πειθαρχίας.

Η ακραία δημοσιονομική εξυγίανση στα μέσα μιας μεγάλης ύφεσης μπορεί να έχει μόνο ακραίες συνέπειες στην παραγωγή, οδηγώντας σε μαζικό κλείσιμο μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, στη διόγκωση της ανεργίας, στη διεύρυνση της φτώχειας, στη μαζική απώλεια της εμπιστοσύνης στους πολιτικούς και τους κοινωνικούς θεσμούς, στην κοινωνική αταξία, και πιθανότατα στο ξέσπασμα της πολιτικής βίας. Στην πραγματικότητα, αυτό ακριβώς λαμβάνει χώρα στην Ελλάδα τα τελευταία τριάντα χρόνια καθώς η δημοσιονομική σαδιστική βιαιότητα εντείνεται από τη μια χρονιά στην άλλη χωρίς εμφανές τέλος στον ορίζοντα. Η Ελλάδα έχει όλα τα κατάλληλα συστατικά για μια άλλη Δημοκρατία της Βαϊμάρης.

Από το 2008, το ΑΕΠ έχει βιώσει μια πραγματική μείωση πάνω από το 20%, με την πιο απότομη πτώση να ξεκινά από την περίοδο που θεσμοποιείται η επιβολή των ακραίων μέτρων δημοσιονομικής λιτότητας ως αποτέλεσμα των δύο διεθνών συμφωνιών διάσωσης, τον Μάιο του 2010 και τον Ιούνιο του 2012, αντίστοιχα. Οι μισθοί και τα ημερομίσθια έχουν μειωθεί κατά μέσο όρο κατά 20% έως 25 % και οι

συντάξεις ακόμη και έως 40%. Ωστόσο, οι τιμές έχουν αυξηθεί κατά το μεγαλύτερο μέρος της περιόδου της κρίσης, διακωμωδώντας τη στρατηγική της λεγόμενης «εσωτερικής υποτίμησης», και οι αυξήσεις των φόρων προκειμένου να ενισχυθούν τα έσοδα της τρόικας τρέχουν με εξωφρενικό ρυθμό. (Ως πρόσθετη απόδειξη του σκοτεινού, ατελείωτου τούνελ στο οποίο έχει εγκλωβιστεί η Ελλάδα, το ΔΝΤ πρότεινε πρόσφατα αύξηση της άμεσης φορολογίας για το 2014 κατά 12,4%).

Εκτιμάται ότι, μέχρι το τέλος του 2014, η αγοραστική δύναμη των Ελλήνων μισθωτών θα είναι περίπου η μισή από αυτή που ήταν το 2009. Δεν είναι, λοιπόν, να απορεί κανείς γιατί ορισμένα αμοιβαία κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου έχουν ήδη μεταφέρει την Ελλάδα από την κατηγορία των ανεπτυγμένων οικονομιών σε αυτή των «αναδυόμενων αγορών».

Φυσικά, το μεγαλύτερο θύμα του δημοσιονομικού σαδισμού είναι η απασχόληση. Το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε από 9,4 % το 2009 σε 16% το 2011 και έχει φτάσει σήμερα στο 28%, ενώ θεωρείται σχεδόν βέβαιο ότι θα ξεπεράσει το 30% το 2014.

Εν τω μεταξύ, εξερράγη η αναλογία χρέους προς ΑΕΠ. Από περίπου 128% που ήταν το 2009, έχει αυξηθεί στο 180%, γεγονός που υποδηλώνει ότι η Ελλάδα δεν έχει καμία προοπτική ανάκαμψης. Σε αυτό το στάδιο που βρίσκεται, για να μπορέσει η Ελλάδα να είναι σε θέση να εξυπηρετήσει το χρέος της και να ανακτήσει την απώλεια του ΑΕΠ και τα επίπεδα απασχόλησης, θα πρέπει κάποιος να βασιστεί σε ένα εξωφρενικά αισιόδοξο σενάριο οικονομικής ανάπτυξης: πιθανώς σε μακροπρόθεσμα ποσοστά ανάπτυξης του ονομαστικού ΑΕΠ της τάξης του 7% ή του 8%.

Η Ελλάδα μπορεί σύντομα να καταλήξει με μισθούς συγκρίσιμους με αυτούς της Κίνας, αλλά οι πιθανότητες να βιώσει ετήσιους ρυθμούς ανάπτυξης ανάλογους με αυτούς της Κίνας κυμαίνονται περίπου στα ίδια επίπεδα με το ταξίδι στο χρόνο.

Προσφέροντας σε μια χρεοκοπημένη χώρα όπως η Ελλάδα ένα ακόμη πακέτο διάσωσης δεν έχει απολύτως κανένα νόημα. Αυτό που χρειάζεται απεγνωσμένα η χώρα στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης καταστροφής είναι ένα μεγάλο «κούρεμα» χρέους (κατά πάσα πιθανότητα γύρω στο 60%) και ένα σχέδιο ανάπτυξης τύπου Μάρσαλ --ή, εναλλακτικά, την πλήρη έξοδο από τη ζώνη του ευρώ, με όλες τις άμεσες δυσάρεστες συνέπειες που θα έχει αυτή η εξέλιξη για την Ελλάδα και ενδεχομένως για την ίδια την ευρωζώνη.

Μια πιο λεπτομερής ανάλυση των θεμάτων που προαναφέρθηκαν, μπορούν να βρεθούν στο http://www.levyinstitute.org/pubs/pn_13_6.pdf

** Ο. Χ. Ι. Πολυχρονίου είναι Ερευνητής και Policy Fellow στο Levy Economics Institute of Bard College της Νέας Υόρκης.*

<http://www.capital.gr/news.asp?id=1872413>